

Резултати од проектите во Северна Македонија во рамки на програмата Horizontal Facility за Западен Балкан и Турција на Европската унија/Советот на Европа

ШТО ПРЕТСТАВУВА ПРОГРАМАТА HORIZONTAL FACILITY ЗА ЗАПАДЕН БАЛКАН И ТУРЦИЈА?

Програмата Horizontal Facility за Западен Балкан и Турција е иницијатива на Европската унија и на Советот на Европа за соработка во Југоисточна Европа. Ова е тригодишна програма, која се спроведува од мај 2016 година во период од 36 месеци. Проектите во рамките на Хоризонталната програма главно се финансираат од ЕУ, а се кофинансираат и спроведуваат од Советот на Европа.

Преку програмата Horizontal Facility, Европската унија и Советот на Европа им помагаат на земјите-кориснички од Југоисточна Европа во усогласување со стандардите на Советот на Европа и законодавството на Европската унија во контекст на процесот на проширување и опфаќа три области: *обезбедување правда, борба против економскиот криминал, и борба против дискриминацијата и заштита на правата на ранливите групи.*

За Северна Македонија има шест посебни проекти, со вкупен буџет од 3.8 милиони евра.

ЈАКНЕЊЕ НА ЗАШТИТАТА НА ПРАВАТА НА ОСУДЕНИТЕ ЛИЦА

Овој проект започна на 1 јуни 2016 и ќе трае до 23 мај 2019 година.

Проектот, кој има за цел подобрување на условите во затворите, им дава поддршка на властите за воведувањето на мерки за подобра реинтеграција на осудените лица во општеството, истовремено осврнувајќи се и на недостатоците кои биле утврдени од страна на Европскиот комитет за спречување тортура и нечовечко или понижувачко постапување или казнување (КСТ). Лошите услови во затворите, кои не помагаат за реинтеграција на осудените лица во општеството, можат да доведат до прекршување на Европската конвенција за човекови права.

- Со проектот се зајакна законодавниот процес преку ревидирање на законските решенија од пенитенцијарната област со кои се регулира инспекцијата во затворите, надворешниот надзор, дисциплинските постапки за осудени лица и вработувањето на директори на затворите, со цел да се усогласат со европските стандарди.
- За да се подобри управувањето со затворите, проектот го поддржа воведувањето на

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

- мерки засновани на принципот на „динамичка безбедност“, со цел да се поттикне редовна комуникација и интеракција со осудените лица, која ќе се заснова на високи професионални етички стандарди и почитување на човековите права. За овие мерки да бидат поодржливи, беше изработен прирачник за обука на затворскиот персонал и беше формирана мрежа на национални обучувачи за обука на затворски персонал, со цел да се осигури безбедност, сигурност и ред, а со што ќе се придонесе кон ресоцијализација на осудените лица и нивна подготовка за отпуст.
- Проектот обезбеди рамка за зајакнување на капацитетот на новите директори на затворите, со цел да се постигне делотворно спроведување на новиот Етички кодекс, во согласност со современите начела за управување со затворите и Европските затворски стандарди. Вкупно 270 припадници на затворскиот персонал беа обучени да ги применуваат етичките стандарди во практиката.
 - Активноста придонесе да се подобри постапувањето со посебни групи на осудени лица и насилни престапници. Беа подготвени модули за постапување со различни категории осудени лица (осудени жени, лица осудени на доживотен затвор и долготрајни казни и сексуални престапници) и беа успешно спроведени како пилот проекти во одредени затвори. Успешно беше спроведен пилот модул за постапување со осуденички.
 - Заради спречување и намалување на насилството помеѓу осудените лица, проектот поддржа развивање на програма за обука на персоналот и посебни оперативни постапки, заедно со оперативни упатства и протоколи за персоналот. Група од домашни обучувачи беше обучена да ја забрза примената на овие документи и да го зголеми вниманието на потребата затворскиот персонал да придонесе за безбедно и здраво опкружување во затворите.
 - Со цел да се спречи радикализација во затворите, изготвена е алатка за проценка на ризикот и потребите, како и методологија за индивидуален третман на радикализирани лица.

ЈАКНЕЊЕ НА ЗАШТИТАТА НА ЧОВЕКОВИТЕ ПРАВА ПРИ ПОЛИЦИСКОТО ПОСТАПУВАЊЕ

Овој проект започна на 1 септември 2016 и ќе трае до 23 мај 2019 година.

Проектот има за цел борба против несоодветно постапување со задржаните лица, преку

зајакнување на полицискиот механизам за истражување на случаи на несоодветно постапување и преку градење капацитети за обука на полицијата.

- Овој проект помогна да се воспостави механизам за надворешна контрола на работата на полицијата. Во 2018 година, Собранието изврши измена на законската рамка следејќи ги советите на Советот на Европа;
- Проектот го поддржа националниот Центар за обука на полицијата и Министерството за внатрешни работи во подобрувањето на стандардите и обезбедувањето континуирана обука на полицијата. Беа изготвени четири модули за обука за полициска етика и спречување на несоодветно постапување и истите беа интегрирани во програмата за обука на полицијата.

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТОТ НА СУДСТВОТО ЗА ЗАШТИТА НА ЧОВЕКОВИТЕ ПРАВА И БОРБАТА ПРОТИВ НЕСООДВЕТНОТО ПОСТАПУВАЊЕ И НЕКАЗНИВОСТ

Овој проект се спроведуваше од 1 декември 2016 до 31 мај 2018 година.

Целта на проектот беше да се зајакне капацитетот на институциите за да се обезбеди дека домашното законодавство и практика ќе се толкуваат во согласност со стандардите на Советот на Европа, особено на Европската конвенција за човекови права („Конвенцијата“).

- Како резултат на интензивната обука која беше спроведена во рамките на проектот, се подобрија капацитетите на судиите и обвинителите за примена на стандардите од Европската конвенција за човекови права. Евалуацијата по обуката спроведена со 230 правни практичари, покажа дека обуката придонесла кај учесниците да има подобро разбирање за тоа како во домашниот правен поредок да се применуваат одредени одредби од Конвенцијата. Истовремено со интегрирањето на европските стандарди, беше поттикнато и критичко и аналитичко правно размислување.
- Беше подобрен капацитетот на Академијата за судии и јавни обвинители за одржлива испорака на квалитетна обука за човекови права. Беа развиени сеопфатна наставна програма и материјали за обука, со интерактивни алатки и упатства за обучувачите, кои беа вградени во годишната програма за обука на Академијата. Беше создадена внатрешна група од обучувачи, способни да им пренесат знаење на судиите и обвинителите, за тоа како да се толкува судската практика на Европскиот суд за човекови права (ЕСЧП). Како резултат на тоа, Академијата има на располагање 20 обучувачи (од кои 55% се јавни

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

обвинители, 30% се судии и 15% адвокати). Тие почнаа да вршат обука на своите колеги.

- Откако беше подобрена соработката помеѓу апелационите судови, Врховниот суд и Судскиот совет на национално ниво и во регионот, се подобрија можностите за сè поголемо усогласување на судските одлуки помеѓу судовите. Ова придонесува кон напорите да се обезбеди конзистентност на пресудите на национално ниво.
- Проектот придонесе кон извршување на пресудите на Европскиот суд за човекови права. Резултат од оваа поддршка беше затворање на неколку предмети од страна на Комитетот на министри на Советот на Европа, кој сметаше дека на домашно ниво биле преземени сите мерки потребни за извршување на повеќе пресуди (пр. *Селмани и други*). Како резултат на тоа, за да се избегнат слични прекршувања, Уставниот суд ја смени својата практика во врска со усните расправи.

Ова се сметаше за важен чекор кон усогласување со европските стандарди, со што се покажа високо ниво на свесност кај судиите.

ПОДДРШКА НА РЕФОРМИТЕ НА СИСТЕМОТ ЗА ПРАВНАТА ПОМОШ

Овој проект започна на 1 јануари 2018 и ќе трае до 23 мај 2019 година.

Целта на проектот е да се изгради поделотворен систем на правна помош, кој ќе биде поусогласен со стандардите на Советот на Европа за делотворен пристап до правда. Главен фокус на проектот е зголемување на капацитетите на подрачните одделенија за давање правна помош на граѓаните, и на јавната свест за достапност на услугите за правна помош.

- Беше завршена подготвителна работа за идентификување на недостатоците кои го попречуваат пристапот до правна помош во земјата (особено за жените и децата) и за проценка на капацитетите и потребите на подрачните одделенија за давање на таквата поддршка.
- Врз основа на препораките од проценката, со проектот се развија наставни програми и материјали за обука на адвокати, овластени здруженија и вработените во подрачните одделенија за давање правна помош, со кои се земаат предвид потребите на жените и ранливите групи.

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

БОРБА ПРОТИВ ЕКОНОМСКИОТ КРИМИНАЛ

Овој проект започна на 24 мај 2016 и ќе трае до 23 мај 2019 година.

Целта на проектот е да се изградат институционални капацитети за спречување и борба против корупција, перење пари и финансирање тероризам, во согласност со препораките на Групата на држави против корупцијата (ГРЕКО) и на Комитетот на експерти за евалуација на мерките за спречување на перење пари и финансирање тероризам (МАНИБОЛ) на Советот на Европа.

- Со проектот се засили законодавниот процес, со давање препораки и упатства за законодавството за спречување на перење пари, заради усогласување на законските одредби и практики со европските и меѓународните стандарди.
- Властите развија стратешки пристап кон борбата против перење пари и финансирање тероризам. Под водство на Советот на Европа беше изработена нова стратегија. Властите ја усвоија стратегијата, во која се содржат мерки за внесување на делотворни политики за спречување на перење пари, која ги зема предвид меѓународните стандарди и добри практики.
- Беше направен напредок кон воведувањето на Регистар на крајни сопственици. Беше направен план, кој предвидува детални упатства за властите за мерките што треба да се преземат со цел да се воспостави Регистарот. Регистарот ќе ги евидентира законските сопственици на имот, со што ќе се овозможи да се знае кој е крајниот сопственик или кој контролира одреден имот во земјата. Истовремено, беа изработени упатства за приватниот сектор за да се зголеми транспарентноста на крајната сопственост и да се овозможи пристап до информациите.
- Зголемена е експертизата кај властите (Националниот совет за борба против перење пари и финансирање тероризам, Управата за финансиско разузнавање и Државната комисија за спречување на корупцијата) за тоа како да се идентификуваат ризиците и да се развијат политики за борба против перење пари и финансирање тероризам и практики за заштита на укажувачите.

СПРЕЧУВАЊЕ И БОРБА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ

Овој проект започна на 1 октомври 2016 и ќе трае до 23 мај 2019 година.

Со проектот, на националните власти им се дава експертиза со цел да преземат мерки за исполнување на препораките на Групата експерти за акција против трговијата со луѓе (ГРЕТА) на Советот на Европа, во врска со спроведувањето на Конвенцијата за акција против трговијата со луѓе на Советот на Европа.

- Преку проектот се обезбеди рамка за јакнење на капацитетот на трудовите инспектори за откривање и прелиминарно идентификување жртви на трговија со луѓе заради трудова експлоатација. 90% од трудовите инспектори во земјата беа обучени во областа на трговијата со луѓе и беа опремени со џебен водич за идентификување жртви на трговија.
- Беа преземени чекори за да се придонесе кон формирањето на Државен механизам за обесштетување кој ќе им биде достапен на жртвите на трговијата со луѓе. Формирањето на таков фонд беше вклучено во Стратегијата за реформа на правосудниот сектор и во Акцискиот план на Министерството за правда за 2019 година.
- Поголемо разбирање кај професионалците од правната сфера и кај други клучни фактори во борбата против трговијата со луѓе за тоа како да им се обезбеди пристап до обесштетување за жртвите.
- Подобра соработка помеѓу земјите на дестинација на македонски жртви / земјите на потекло на жртвите идентификувани во земјата и релевантните македонски засегнати страни, за да се обезбеди подобра помош и заштита на правата на жртвите на трговија со луѓе.
- Подобра соработка помеѓу главните чинители од областа на борбата против трговијата, како што се трудовите инспектори, полициските службеници, социјалните работници, и претставниците на НВО секторот.

ЗА ПОВЕЌЕ ИНФОРМАЦИИ:

Веб страница: <https://pip-eu.coe.int/en/web/horizontal-facility/home>

Никола Хосон, службеник за комуникација, +33 3 88 41 22 39

Марија Симиќ, регионален службеник за комуникација, +38 1 63 60 13 37